است مرقوم مومنان را (٢٠٣) .

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

وچون خوانده شودقرآن پس گوش نهید بسوی آن وخاموش باشیدتامهربانی کرده شود برشما (٢٠٤) .

وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾

ویادکن پروردگار خودرا درضمیر خود بزاری وترسکاری ویادکن پروردگار خودرا به کلام پست تر از بلند آوازی بامدادوشبانگاه ومباش ازغافلان (٢٠٥) .

إِنَّ الَّذِينَ عِندَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

هرآئینه کسانیکه نزدیك پروردگار تواند[1] سر کشی نمی کنند ازعبادت او وبپاکی یادمیکنند اورا وبتخصیص اوراسجده می کنند (٢٠٦) .

سُورَةُ الْأَنْفَال

سوره انفال مدنی است وآن هفتادو پنج آیت وده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنفَالِ قُلِ الْأَنفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا

می پرسند تراازغنیمت ها[2] بگوغنیمت

(١) یعنی ملاء اعلی .

(٢) سورهٔ انفال درقصه بدر فرودآمده است درآیاتِ این سوره اشارت بوقائع این غزوه واقع شده ازآن جمله آنست که مسلمانان درغنیمت مباحثه میکردند آنانکه غارت کرده بودند خواستند که تنهابرآن متصرف شوند دیگران خواستند که علی السویه قسمت شود خدای تعالی نازل ساخت که متصرف ومختار درغنائم خدا ورسول اوست و دیگری را درین باب دخل نیست آنچه اهل جاهلیت می کردند ازاستیثارغارت کننده به غنیمت باطل است بعد ازآن حکم فرمود که غنیمت راپنج قسم بایدکرد چهار قسم درمیان غانمان قسمت کنندویکی در بیت المال نگاهداشته به تصرف آن رسانند واین تصرف حق است وعطای اوست بغیر دخل غارت کنندگان پس آیه "قل الانفال لله والرسول" محکم است غیر منسوخ.

اللّٰهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ (١)

هاخداورسول راست[1] پس به ترسيد ازخداوبه صلاح آريد صحبتى را كه ميان شما است وفرمانبردارى كنيد خداو رسول اورا ا گر مسلمان هستيد (١) .

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ
وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ (٢)

جزاين نيست كه مومنان آنانند كه چون يادكرده شودخدا بترسد دلهاى ايشان وچون خوانده شود برايشان آيات خدا زياده سازندآن آيات ايمان ايشان را وبرپروردگار خويش توكل ميكنند (٢) .

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (٣)

آنانكه برپامى دارندنمازرا وازآنچه روزى داده ايم ايشانرا خرج ميكنند (٣) .

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ (٤)

اين جماعت ايشانندمومنان به تحقيق ايشان را است مرتبه هانزديك پروردگار ايشان و آمرزش و روزى نيك (٤) .

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ (٥)

چنانكه بيرون آورد ترا پروردگار توازخانه تو به تدبير درست وهرآئينه گروهى ازمسلمانان ناخوشنودبودند[2] (٥) .

يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَمَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ (٦)

خصومت ميكردند باتودرسخن راست بعدازآنكه ظاهرشد گويا رانده مى شوند بسوى مرگ وايشان درآن مى نگرند (٦) .

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ
وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ

و(يادكن نعمت الهى را) آن گاه كه خدايكى ازدو گروه را وعده شمامى داد كه وى شمارا باشد و دوست ميداشتيد

---

(١) يعنى متصرف درغنائم ايشانند وكسى ديگررا اختيار نيست والله اعلم .

(٢) مترجم گويد يعنى كاردر قسمت بروفق حكم خدا ست نه موافق آرزوى نفوس چنانكه بيرون آوردن تو به تدبير درست بودنزديك خدابرخلاف اراده قوم والله اعلم .

وَيُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ وَيَقْطَعَ دَابِرَ
الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧﴾

که چیزی غیرازجنگ شمارابُوَد ومی خواست خدا که ثابت کنددین حق را به فرمان های خویش وبِبُرد بنیادکافران را (٧) .

لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٨﴾

می خواست تاثابت کند دین حق راو برطرف کنددین باطل را ا گر چه ناخوشنود باشند گناهگاران[1] (٨) .

اِذْ تَسْتَغِيْثُوْنَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ اَنِّيْ مُمِدُّكُمْ بِاَلْفٍ
مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُرْدِفِيْنَ ﴿٩﴾

آنگاه که فریادمی کردیددرجناب پروردگار خویش پس قبول کرد دعای شماراکه من مددکنندهٔ شماام بهزار کس ازفرشتگان ازپس ایشان جماعت دیگر را آورده[2] (٩) .

وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهٖ قُلُوْبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا
مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿١٠﴾

ونساخت خدااین مدد را مگربرای مژده وتاآرام گیرد بآن دل های شما ونیست فتح مگراز نزدیك خداهرآئینه خدا غالب باحکمت است (١٠) .

اِذْ يُغَشِّيْكُمُ النُّعَاسَ اَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ
السَّمَآءِ مَآءً لِّيُطَهِّرَكُمْ بِهٖ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ
الشَّيْطٰنِ وَلِيَرْبِطَ عَلٰى قُلُوْبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْاَقْدَامَ ﴿١١﴾

آنگاه که می پوشیدشمارا به خواب سبك بجهت ایمنی ازنزدیك خود وفرود می آورد برشما ازآسمان آب باران تاپاك کند شمارا بآن وِبَبَرَدازشما آلودگی شیطان وتابه بنددبر دلهای شما یعنی ثابت دارد

(١) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم درغزوه بدر برای غارت کردن کاروان قریش متوجه شدواین خبربکاروان رسید راه ساحل اختیار نمودند خلاص شدند ابوجهل که بمددایشان بالشکر گران از مکه بر آمده بود مقابل آنحضرت شد بعضی اصحاب میل بغارت کردن وجمعی قصد کارزار لشکر نمودند ومرضی آنحضرت جنگ با لشکر بود .

(٢) یعنی یکهزار بودند بعد ازآن سه هزار گشتند وبعد ازآن پنجهزار شدند والله اعلم.

دلهارا او محکم کند بآن پا هارا[1] (۱۱) .

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَٰٓئِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا ۚ
سَأُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ
الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾

آنگاه که وحی می فرستاد پروردگار توبسوی فرشتگان که من باشمام پس استوارسازید مسلمانان را رعب خواهم افگند دردلهای کافران پس بزنید ای مسلمانان بالای گردن ها وبزنیدازایشان هرطرف دست وپای را (۱۲) .

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾

این بسبب آن ست که ایشان خلاف کردند باخدا و رسولِ او وهرکه خلاف کندباخدا و رسولِ او پس خداسخت عقوبت است (۱۳) .

ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤﴾

این رابچشید وبدانید که کافران راست عذاب آتش (۱٤) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْفًا
فَلَا تُوَلُّوهُمُ الْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾

ای مومنان چون بهم آئید باکافران انبوه کرده پس مگردانید بسوی ایشان پشت هارا (۱۵) .

وَمَنْ يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ
أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ
وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

وهرکه بگرداند بسوی ایشان آن روز پشت خودرا مگررجوع کنان برای جنگی یاپناه جویان بسوی‌گروهی پس هرآئینه باز گشت بخشمی ازخدا وجای اوجهنم است وبدجای است (۱٦) .

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ ۚ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ

پس شما نه کشته اید این جماعت را ولیکن خداکشت ایشان را وتو(یامحمد)

(۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که روز بدر مسلمانان تشنه بودند ومحدث بودند آب نداشتند وازین جهت وسوسه شیطان به خاطر ایشان راه می یافت خدای تعالی باران فرستاد وخواب سبك را برچشم ایشان مسلط کرد تااضطراب دلِ ایشان برطرف شد .

وَ لَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

نیافگندی[1] وقتیکه افگندی ولیکن خداافگند تاعطاکند مسلمانان را ازنزدیك خویش عطای نیکو هرآئینه خدا شنواداناست[2] (١٧) .

ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

حال این ست وبدانید که خداسست کننده است حیله کافران را (١٨) .

إِن تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ وَإِن تَنتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِن تَعُودُوا نَعُدْ وَلَن تُغْنِيَ عَنكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

ای کافران ا گر طلب فتح می کردید پس آمدبه شمافتح وا گربازایستید پس آن بهتراست شمارا وا گر باز گردید(یعنی بنافرمانی) باز گردیم[3] ودفع نکنداز شما جماعت شما هیچ چیزا گر چه بسیارباشد . وبدانید که خدابامسلمانان است[4] (١٩)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾

ای مسلمانان فرمانبرداری کنید خدا ورسول اورا و روی مگردانید از وی وحال آنکه شمامی شنوید (٢٠) .

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾

ومشوید مانند کسانیکه گفتند شنیدیم وایشان نمی شنوند[5] (٢١) .

(١) یعنی مشتِ خاك را .
(٢) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که آن حضرت صلی الله علیه وسلم روز بدریك مشت سنگ ریزه بسوی کفارانداخت پس هیچکس ازایشان نه بود که چیزی ازآن به چشمش داخل نشد و استقلال تازه به خاطر مسلمانان ظاهر شد و این تائید غیبی بود .
(٣) یعنی بجزا دادن .
(٤) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که ابو جهل روز غزوه بدر دعا کرد که بار خدایا هر که ازمیان این هردو گروه قاطع رحم است ودین باطل پیش گرفته است او را هلاك کن وبه حقیقت متصف باین صفات ابو جهل و قوم اوبودند .
(٥) یعنی مانندِ اهل کتاب که تورات خواندندوبه زبان معترف شدند وبرآن عمل نکردند .

إِنَّ شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِيْنَ
لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٢٢﴾

هر آئينه بدترين جنبندگان نزديك خدا كرانندگانند آنانكه درنمى يابند (٢٢) .

وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِيْهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ ۚ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ
لَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٢٣﴾

و اگردانستى خدا درايشان نيكوئى البته شنواندى ايشان را[١] و اگر شنوانيدى ايشان را حتماً روى ميگردانيدند اعراض كنان (٢٣) .

يٰٓأَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اسْتَجِيْبُوْا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ إِذَا
دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيْكُمْ ۚ وَاعْلَمُوْٓا أَنَّ اللّٰهَ يَحُوْلُ بَيْنَ
الْمَرْءِ وَقَلْبِهٖ وَأَنَّهٗٓ إِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٢٤﴾

اى مسلمانان قبول كنيد خواندنِ خدا و رسول را چون بخواند شمارا براى آنكه زنده سازد شمارا وبدانيد كه خدا حائل مى شود درميان انسان ودل او[٢] وبدانيد كه بسوى اوبرانگيخته خواهيد شد (٢٤) .

وَاتَّقُوْا فِتْنَةً لَّا تُصِيْبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْكُمْ
خَآصَّةً ۚ وَاعْلَمُوْٓا أَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

وبه پرهيزيد ازفتنه كه نه رسد بآنانكه ستم كردندازشما به تخصيص[٣] وبدانيد كه هرآئينه خدا سخت عقوبت كننده است[٤] (٢٥) .

وَاذْكُرُوْٓا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُوْنَ
أَنْ يَّتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَاٰوٰىكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ وَرَزَقَكُمْ
مِّنَ الطَّيِّبٰتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٢٦﴾

ويادكنيد (اى مهاجران نعمت الهى را) آن وقت كه شما اندك بوديد ناتوان شمرده درزمين يعنى درمكه مى ترسيديد ازآنكه بربايند شمارا مردمان پس جاى دادشمارا يعنى در مدينه وقوّت داد شمارابه نصرت خود و روزى داد شمارا ازچيزهاى پاكيزه تاشود كه سپاسدارى كنيد (٢٦) .

---

(١) يعنى ليكن ندانست .

(٢) يعنى عزيمت اونسخ مى كند .

(٣) يعنى بلكه عام بودشامت او والله اعلم .

(٤) وآن فتنه ظهور عقوبت بدعت است ياترك نهى منكر والله اعلم .

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَخُونُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ وَتَخُونُوٓا۟ أَمَٰنَٰتِكُمْ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

ای مسلمانان خیانت مکنید باخداورسول وخیانت مکنید امانت های یك دیگررا درحالیکه شما میدانید (یعنی مفاسدآنرا) (۲۷) .

وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّمَآ أَمْوَٰلُكُمْ وَأَوْلَٰدُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥٓ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

وبدانید که مال های شما و فرزندان شما آزمائش است وآنکه خدا نزدیك اوست مزدبزرگ (۲۸) .

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِن تَتَّقُوا۟ ٱللَّهَ يَجْعَل لَّكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ ذُو ٱلْفَضْلِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

ای مسلمانان اگربترسیدازخدا پیداکندبرای شما فتحی را ودرگذارد ازشماگناهان شمارا وبیامرزدشمارا وخدا صاحب فضل بزرگ است (۲۹) .

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ ۚ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ ٱللَّهُ ۖ وَٱللَّهُ خَيْرُ ٱلْمَٰكِرِينَ ﴿٣٠﴾

و (یادکن نعمت الهی)آنگاه که تدبیربد کردند درحق توکافران تاحبس کنند ترا یا بکشند ترا یا جلاوطن کنند ترا وایشان تدبیربَد می کردند وخدا تدبیر می کردیعنی بایشان وخدابهترین تدبیر کنندگانست[1] (۳۰) .

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا قَالُوا۟ قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَآءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَٰذَآ ۙ إِنْ هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾

وچون خوانده شودبرین جماعت آیات ما گویند بتحقیق شنیدیم اگرخواهیم بگوئیم ماننداین نیست این مگرافسانهٔ پیشینیان (۳۱) .

وَإِذْ قَالُوا۟ ٱللَّهُمَّ إِن كَانَ هَٰذَا هُوَ ٱلْحَقَّ مِنْ عِندِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ ٱلسَّمَآءِ أَوِ ٱئْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾

وآنگاه که گفتند بارخدایا اگر هست این قرآن راست ازنزدیك تو پس ببار برما سنگ را ازآسمان یابیاربرما عذاب دردناك را (۳۲) .

وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنتَ فِيهِمْ ۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ

ونیست خداکه عذاب کندایشان را وتو میان ایشان باشی وهرگز نیست

(۱) تعریض است بآن قصه که کفاردرمکه جمع شده این رای می زدند .

مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

خداعذاب كنندهٔ ايشان وايشان استغفار مى كنند[1] (٣٣) .

وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ ۚ إِنْ أَوْلِيَاؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

وچيست مرايشان را كه عذاب نكندايشان را خدا حال آنكه ايشان باز ميدارند يعنى مردمان را ازمسجدالحرام ونيستند سزاوار آنجا، نيستند سزاواردرآنجا مگرمتقيان وليكن بيشترين ايشان نمى دانند (٣٤) .

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً ۚ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

ونيست[2] نمازايشان نزديك خانه كعبه بجزصفير كردن و دستك زدن پس بچشيداى كافران عذاب را بسبب كافرشدن خود (٣٥) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٣٦﴾

هرآئينه كافران خرج مى كنند اموال خودرا تا بازدارند مردمان راازراهِ خدا پس زودباشد كه خرج كنند آنرابازباشد آن خرج كردن پشيمانى برايشان بازمغلوب شوند وكافران بسوى دوزخ رانده شوند (٣٦) .

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾

تاجدا سازد خداى تعالى ناپاك را ازپاك وبنهد ناپاك را بعض آن رابربعض پس توده سازد آنهمه را يكجا پس درآردش دردوزخ اين جماعت ايشانند زيان كاران[3] (٣٧) .

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ

بگو كافران را اگر بازايستند آمرزيده

---

(١) يعنى سنت خدا آنست كه تاپيغامبر درميان قوم باشد عذاب عام نمى كند وهمچنين تاآنكه ايشان استغفار كنند عذاب نمى آيد .

(٢) يعنى بعد هجرت حضرت سيدالبشر ازميان ايشان .

(٣) يعنى دراصل استحقاق عذاب دارند ليكن بودن پيغامبر درميان ايشان مانع بودوالحال مانع برخاست .

وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾

شودايشان را آنچه‌گذشت واگرعود کنند پس هرآئینه‌گذشته است روش پیشینیان[۱] (۳۸) .

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ
لِلَّهِ ۚ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾

وکارزار کنید ای مسلمانان بایشان تاآنکه نه باشد هیچ فتنه (یعنی غلبه کفر) و باشد دین همه برای خدا پس اگر بازایستند ازشرك (یعنی مسلمان شوند) هرآئینه خدا بآنچه میکنند بینااست (۳۹) .

وَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ ۚ نِعْمَ الْمَوْلَىٰ
وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

واگر روبگردانند[۲] پس بدانید که خدا مددگار شما است نیك مددگار است وی و نیك یاری دهنده است (٤٠) .

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ
لِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ
السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ
الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾

وبدانید که آنچه غنیمت یا فتیدازکافران ازهرجنس پس پنجم حصه اش خدااست و پیغامبررا وخویشاوندان را[۳] ویتیمان ودرویشان ومسافران را اگر ایمان آورده اید بخدا وبآنچه فروفرستادیم بربنده خویش روزی که جداشدحق از باطل روزیکه بهم آمدند دو گروه[٤] وخدابرهمه چیز تواناست[٥] (٤١) .

---

(۱) مترجم‌گوید واین تصویر است حال کسی را که مي خواهد جزو کل چیزی را باطل سازد ودفع کند .

(۲) یعنی ازاسلام .

(۳) یعنی خویشاوندان پیغامبر راکه بنی هاشم وبنی مطلب اند .

(٤) یعنی ایمان آوردند بآنکه بروزبدرنصرت نازل فرمود .

(٥) مترجم‌گوید چهار خمس غانمان را بایددادیك خمس دربیت المال نهاده برپنج حصه قسمت بایك دیگر علی اختلاف المذاهب والله اعلم .

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَىٰ وَ
الرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ ۚ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي
الْمِيعَادِ ۙ وَلَٰكِنْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ ۗ
وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ (٤٢)

اگر ایمان آوردید بآنچه فروفرستادیم بربنده خود آنگاه که شما بکنارهٔ نزدیك بودید وایشان بکنارهٔ دورتروکاروان پائین ترازشما (یعنی بجانب دریا) واگر بایکدیگر وعده جنگ مقررمی کردید البته اختلاف می نمودید دروعده لیکن جمع کردتابانجام رساند خداکاری را که کردنی بود تاهلاك شود کسی که هلاك شده است بعد قیام حجت و زنده ماند کسی که زنده شده بعد قیام حجت وهر آئینه خدا شنواداناست[1] (٤٢) .

إِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا ۖ وَلَوْ أَرَاكَهُمْ
كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَٰكِنَّ
اللَّهَ سَلَّمَ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (٤٣)

آنگاه که بنمود خداایشان را به تودر خواب تواند کی و اگر بنمودی بتوایشان را بسیارالبته بزدلی میکردید و بایکدیگر نزاع می نمودید درکار ولیکن خدا سلامت داشت یعنی ازبزدلی هر آئینه وی داناست بآنچه در سینه ها ست (٤٣) .

وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ الْتَقَيْتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى اللَّهِ
تُرْجَعُ الْأُمُورُ (٤٤)

وآنگاه که به نمود به شما ایشان را چون روبرو شدید درچشمهای شما اندکی وکم نمود شمارا درچشمهای آنان تابانجام رساند خدا کاری را که کردنی بود و بسوی خدابازگردانیده شوند کارها (٤٤) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (٤٥)

ای مسلمانان چون روبروشوید با گروهی پس ثابت باشید و یادکنید خدارا بسیار

(١) مرادازهلاك اصرار برکفر است وازحیات مسلمان شدن واین که ایمان آورده اید بآنچه فروفرستادیم بربنده خود .

بود که شما رستگارشوید (٤٥) .

وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَنَازَعُوْا فَتَفْشَلُوْا وَتَذْهَبَ
رِيْحُكُمْ وَاصْبِرُوْا ۭ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ۝٤٦

وفرمانبرداری کنید خدا ورسول اورا وبایکدیگر نزاع مکنید که درین صورت بزدل شوید وبرود دولت (وقوت) شما وشکیبائی کنید هرآئینه خدا باشکیبایان است (٤٦) .

وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ خَرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَّرِئَاۗءَ
النَّاسِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ بِمَا
يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ۝٤٧

ومباشید مانندکسانیکه بیرون آمدنداز خانه های خود ازروی سرکشی وخودنمائی بمردمان وبازمیدارند ازراه خدا وخداباآنچه می کننددربر گیرنده است[1] (٤٧) .

وَاِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَاِنِّىْ جَارٌ لَّكُمْ ۚ فَلَمَّا تَرَاۗءَتِ الْفِئَتٰنِ
نَكَصَ عَلٰي عَقِبَيْهِ وَقَالَ اِنِّىْ بَرِيْۗءٌ مِّنْكُمْ اِنِّىْٓ اَرٰى مَا لَا تَرَوْنَ
اِنِّىْٓ اَخَافُ اللّٰهَ ۭ وَاللّٰهُ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝٤٨

وآنگاه که شیطان بیاراست برای این کافران کردار های ایشان را وگفت هیچ کس ازمردمان غلبه کننده نیست برشما امروز وهرآئینه من مدد کننده ام شمارا پس چون روبرو شدند هردوگروه باز گشت شیطان برپاشنهای خودوگفت هرآئینه من بی تعلقم ازشما هرآئینه من می بینم آنچه شما نه می بینید هرآئینه من می ترسم از خدا وخداسخت عقوبت است (٤٨) .

اِذْ يَقُوْلُ الْمُنٰفِقُوْنَ وَالَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ
هٰٓؤُلَاۗءِ دِيْنُهُمْ ۭ وَمَنْ يَّتَوَكَّلْ عَلَي اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ۝٤٩

آنگاه که می گفتند منافقان وآنانکه در دلهای ایشان بیماریست فریفته کرده است این مسلمانان را دین ایشان وهرکه توکل کند برخدا هرآئینه خدا غالب درست کاراست (٤٩) .

---

(١) درین حالِ ابوجهل و تابعانِ اوست .

وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾

و(تعجب میکردی) اگرمی دیدی (ای بیننده) چون فرشتگان قبض ارواح کافران می کنند میزنند بررویهای ایشان وبرپشتهای ایشان (ومی گویند) بچشید عذاب سوزان را (٥٠) .

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾

این به سبب آن کردار که پیش فرستاده است دستهای شما و بسبب آنست که خدا ظلم کننده نیست بربندگان (٥١) .

كَدَأْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
فَأَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

مانند عادت قوم فرعون وآنانکه پیش ازایشان بودند کافرشدند بآیاتِ خدا پس گرفتار کرد خداایشان را بگناهان ایشان هرآئینه خداتوانا سخت عقوبت است (٥٢) .

ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى
يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ وَأَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

این بسبب آنست که خدا هرگز نیست تغییردهنده هیچ نعمتی که انعام کرده باشد آنرابرقومی تاآنکه ایشان بدل کنند حالی را که درذات ایشانست[1] وبسبب آنست که خدا شنوادانا است (٥٣) .

كَدَأْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِاٰيٰتِ
رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنٰهُم بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا اٰلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ
كَانُوا ظٰلِمِينَ ﴿٥٤﴾

مانند حال کسان فرعون وآنانکه پیش ازایشان بودند دروغ شمردند آیاتِ پروردگار خویش را پس هلاك ساختیم ایشان را بگناهان ایشان و غرق ساختیم کسان فرعون را وهریك ستمگاربودند (٥٤) .

إِنَّ شَرَّ الدَّوَآبِّ عِندَ اللّٰهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

هرآئینه بدترین جنبندگان نزدیك خدا آنانند که کافرشدند پس ایمان نمی

---

(١) یعنی کفران نعمت رابه شکرومعصیت را به طاعت .

آرند (٥٥) .

الَّذِينَ عَاهَدتَّ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

آنانکه عهدبسته ای بایشان بازمی شکنند عهد خودرا درهرمرتبه وایشان پرهیزنمی کنند[1] (٥٦) .

فَإِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِم مَّنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

پس اگر بیابی ایشان را درجنگ متفرق سازبه سبب کشتن ایشان آنان را که پس پشت ایشان باشند بُوَد که پندپذیر شوند (٥٧) .

وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِن قَوْمٍ خِيَانَةً فَانبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ﴿٥٨﴾

واگر بترسی ازگروهی خیانت را پس باز گردان بسوی ایشان عهد ایشانرا بنوعی که همه برابر شوند[2] هرآئینه خدادوست نمیدارد خیانت کنندگان را (٥٨) .

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا ۚ إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾

وباید که نه پندارند کافران که ایشان پیش دستی کرده اند هر آئینه ایشان عاجز نتوانند ساخت (٥٩) .

وَأَعِدُّوا لَهُم مَّا اسْتَطَعْتُم مِّن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِن دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۚ وَمَا تُنفِقُوا مِن شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

ومهیاسازید ای مسلمانان برای ایشان آنچه توانید ازتوانائی[3] وازآماده داشتن اسپان بترسانیدبآن دشمن خدارا ودشمن خویش را وقومی دیگررا نیزبجزایشان شمانمی دانیدایشان را خدا میداند ایشان را[4] وآنچه خرج کنید ازهرچه باشد

---

(١) مترجم گوید تعریض است بقبائل یهود که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بایشان صلح کرده بودند وایشان وقت بعد وقت غدرمی نمودند والله اعلم .

(٢) یعنی ملامت نقض عهد برشمالازم نیاید والله اعلم .

(٣) یعنی استعمال آلات جنگ مثل تیرانداختن .

(٤) یعنی اهل نفاق را والله اعلم .

درراهِ خدا تمام داده شود به شما[١] وشما ستم کرده نشوید (٦٠) .

وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

و اگرمیل کنند بصلح توهم میل کن بسوی آن[٢] وتوکل کن بر خداهرآئینه وی شنواداناست (٦١) .

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ ۚ هُوَ الَّذِي
أَيَّدَكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾

و اگر خواهند که فریب دهندترا پس کفایت کننده است ترا خداهمونست آنکه قوت دادترا بیاری دادن خود و به مسلمانان (٦٢) .

وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ ۚ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلَّفْتَ
بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾

وهمونست آنکه الفت دادمیان دلهای ایشان اگر خرج می کردی آنچه درزمین است همه یك جا الفت نمی دادی میان دل های ایشان ولیکن خدا الفت افگند میان ایشان هرآئینه وی غالب باحکمت است (٦٣) .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾

ای پیغامبر کفایت کننده است ترا خدا و کفایت کنندهٔ آنان راکه پیروی توکرده اند از مسلمانان (٦٤) .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ ۚ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ
عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ ۚ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ
مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

ای پیغامبر رغبت دِه مسلمانان را برجنگ اگر باشند ازشما بیست کس صبر کننده غالب شوند بردوصدکس و اگر باشند ازشما صدکس غالب شوند برهزار کس ازکافران بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی فهمند[٣] (٦٥) .

---

(١) یعنی ثواب او والله اعلم .

(٢) مترجم‌گوید این امر برای اباحت است والله اعلم .

(٣) مترجم‌گوید چون این آیت نازل شد واجب‌گشت ثبات با ده چندان ازکفار بعد =

اَلْـٰٔنَ خَفَّفَ اللّٰهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ اَنَّ فِيْكُمْ ضَعْفًا ۚ فَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ مِّائَةٌ صَابِرَةٌ يَّغْلِبُوْا مِائَتَيْنِ ۚ وَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ اَلْفٌ يَّغْلِبُوْٓا اَلْفَيْنِ بِاِذْنِ اللّٰهِ ۗ وَاللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿٦٦﴾

اکنون سبك ساخت خدااز سرشما ودانست که درمیان شما ضعفی هست پس ا گر باشند ازشما صدکس شکیباغالب آیند بردوصدکس وا گر باشند ازشما هزارکس غالب آیند بردوهزار کس به فرمان خدا وخدا باصابران است (٦٦) .

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَّكُوْنَ لَهٗٓ اَسْرٰى حَتّٰى يُثْخِنَ فِى الْاَرْضِ ۗ تُرِيْدُوْنَ عَرَضَ الدُّنْيَا ۖ وَاللّٰهُ يُرِيْدُ الْاٰخِرَةَ ۗ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٦٧﴾

سزاوار نه بود پیغامبری را که بدست وی اسیران باشند تاآنکه قتل بسیار بوجود آرد درزمین می خواهید مال دنیارا وخدامی خواهد مصلحت آخرت را وخدا غالب باحکمت است[1] (٦٧) .

لَوْلَا كِتٰبٌ مِّنَ اللّٰهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيْمَآ اَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٦٨﴾

ا گر نبودی حکم از خداپیشی گرفته[2] البته میرسید به شمادرآنچه گرفتید عذاب بزرگ (٦٨) .

فَكُلُوْا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلٰلًا طَيِّبًا ۖ وَّاتَّقُوا اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٦٩﴾

پس بخورید ازآنچه غنیمت گرفتید حلال پاکیزه وبترسیدازخدا هرآئینه خداآمرزندهٔ مهربان است(شمارا) (٦٩) .

يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّمَنْ فِيْٓ اَيْدِيْكُمْ مِّنَ الْاَسْرٰٓى ۙ اِنْ يَّعْلَمِ اللّٰهُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ خَيْرًا يُّؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّآ اُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٧٠﴾

ای پیغامبر بگو آنان را که دردستهای شمااند ازاسیران ا گرداند خدا دردل شمانیکی البته بدهد شمارا بهترازآنچه گرفته شد از شما وبیامرزد شمارا وخدا

= ازان منسوخ شدبوجوب ثبات درمقابله دوچند والله اعلم .

(١) مترجم گوید صحابه ازاسیران بدرفدا گرفتند باجتهاد خویش ومرضی نزدیك خدای تعالی قتل اینجماعت بود لیکن چون بنص صریح ممنوع نشده بود عفو فرمود این آیت نازل شد .

(٢) یعنی حکم غیر منصوص ومُقدَّر درلوح محفوظ والله اعلم .

امرزندهٔ مهربان است[١] (٧٠) .

وَإِن يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِن قَبْلُ فَأَمْكَنَ
مِنْهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

واگر خواهند خیانت باتو پس هر آئینه خیانت کرده بودند باخدا پیش ازین پس قدرت داد ترا برایشان وخداداناباحکمت است (٧١) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوا وَّنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ ۚ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُم مِّن وَلَايَتِهِم
مِّن شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا ۚ وَإِنِ اسْتَنصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ
النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ ۗ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٢﴾

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند وجهادنمودند بمالهای خود و جانهای خود در راه خدا وآنانکه جای دادند ونصرت کردند این جماعت بعض ایشان دوستان بعض اند[٢] وآنانکه ایمان آوردند وهجرت نه کرده اند نیست شمارا ازکارسازی ایشان هیچ چیز تاآنکه هجرت کنند واگر مددطلب کنند از شما درکاردین پس لازم است برشما یاری کردن مگربرجماعتی که میان شما ومیان ایشان عهد باشد وخدا بآنچه می کنید بیناست (٧٢) .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِي
الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٣﴾

وآنانکه کافرشدند بعض ایشان دوستان بعض اند اگر نه کنید ای مسلمانان این کاررا[٣] باشد فتنه درزمین وفساد بزرگ (٧٣) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ آوَوا وَّنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا ۚ لَّهُم

وآنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند وجهاد نمودند در راهِ خدا وآنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت ایشانند

---

(١) تعریض است بعباس بن عبدالمطلب .

(٢) یعنی مهاجر وانصار بایکدیگرباید که نصرت دهند ومواخات کنند .

(٣) یعنی دوستی را بایکدیگر .

مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾

مومنان به حقیقت ایشان راست آمرزش و
روزی نیك (٧٤) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ
مِنكُمْ ۚ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ ۗ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

وآنانکه ایمان آوردند پس ازین وهجرت
نمودند وجهادکردند همراه شمااین گروه
نیزازشماست وخویشاوندان بعض ایشان
نزدیك تراند به بعضی درحکم خدا[1]
هرآئینه خدا بهمه چیز داناست (٧٥) .

سُورَةُ التَّوْبَة

**سوره توبه مدنی است وآن یك صدوبیست
ونه آیت وشانزده رکوع است**

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدتُّم مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

قطع معامله است ازجانب خدا و رسول
او از آنانکه عهد بسته بودید بایشان از
مشرکان[2] (١) .

فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ ۙ
وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾

پس سیرکنیدای مشرکان درزمین چهار
ماه وبدانید که شما عاجز کنندهٔ خدا نه
باشید وبدانید آنکه خدارسواکنندهٔ کافران
است (٢) .

وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ
اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ۙ وَرَسُولُهُ ۚ فَإِن تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ

وخبر رسانید نست ازجانب خدا و رسول
او بسوی مردمان روزحج بزرگ که خدا
بیزاراست از مشرکان ورسول اونیز

---

(١) یعنی صله وتوارث میان اهل قرابت که اصحاب فروض وعصبات اند لازم است والله اعلم .

(٢) مترجم گویدسال نهم حضرت پیغامبرصلی الله علیه وسلم علی مرتضیٰ را در موسم حج فرستاد تاعهود مشرکان را براندازد الّاچهار ماه ایشان را فرصت داد تادر امر خود تأمل کنند مگردوفرقه بنی ضمره و بنو کنانه که خیانت درعهد نکرده بودند پس خدای تعالی عهد ایشانرا تامیعاد آن مقرر داشت وتا ندا کند که بعد ازین هیچ مشرك بحج نیاید وهیچ برهنه طواف کعبه نکند واوائل سوره برأة برایشان برخواند والله اعلم .